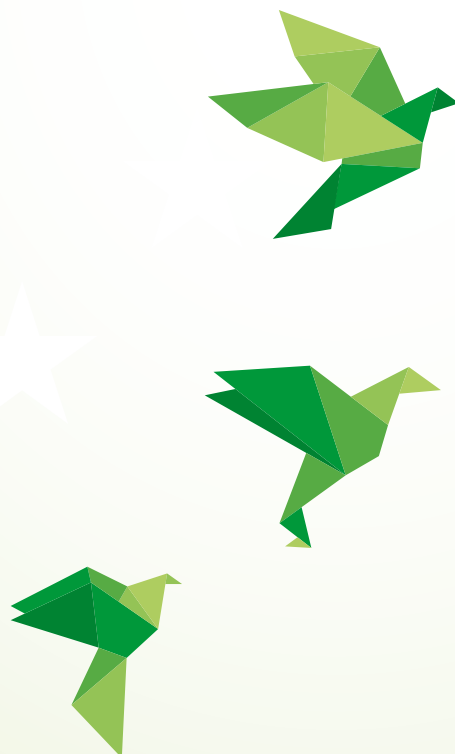

DISKUSIJOMS SKIRTAS DOKUMENTAS
DĖL EUROPOS GYNYBOS ATEITIES

Europos Komisija
COM(2017) 315, 2017 m. birželio 7 d.

Rue de la Loi/Wetstraat, 200
1040 Bruxelles/Brussel
+32 22991111

Federica Mogherini

Sąjungos vyriausioji įgaliotinė užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Komisijos pirmininko pavaduotoja

Jyrkis Katainenas

Už darbo vietų kūrimą, ekonomikos augimą, investicijas ir konkurencumą atsakingas Komisijos pirmininko pavaduotojas

Pratarmė

2017 m. kovo 1 d. Europos Komisija paskelbė Baltąją knygą dėl Europos ateities. Vėliau buvo paskelbta įvairių diskusijoms skirtų dokumentų svarbiomis 27 valstybių narių Europos Sąjungos ateities temomis.

Diskusijoms skirtas dokumentas dėl Europos gynybos ateities yra ketvirtas toks dokumentas. Jame apibrėžiamos pagrindinės mūsų saugumą ir gynybą lemiančios tendencijos ir problemos ir jomis remiantis pateikiami trys galimi saugumo ir gynybos sąjungos kūrimo scenarijai. Šie scenarijai nėra nesuderinami, tačiau juose numatytas skirtingas bendradarbiavimo saugumo ir gynybos srityse mastas.

Europos Sąjunga mūsų žemyne užtikrina ilgiausią istorijoje taikos laikotarpį. Tačiau didėjantis nestabilumas Europos kaimynystėje bei pasaulinės ir naujai atsirandančios grėsmės, sukeltos ekonominių, aplinkos ir technologijos veiksnių, kelia mūsų saugumui didelių problemų. Piliečiai vis labiau nerimauja dėl saugumo ir tikisi iš Sąjungos apsaugos. Jei norime patenkinti jų lūkesčius, Europos ateities projekte saugumui ir gynybai reikia skirti svarbų vaidmenį. Tai pripažinta Romos deklaracijoje, kurioje išdėstyta saugios ir patikimos Sąjungos, pasiryžusios stiprinti bendrą saugumą ir gynybą, vizija.

Žengti pirmi plataus užmojo žingsniai kuriant saugumo ir gynybos sąjungą. Diskusijoms skirtas dokumentas papildė rengiamą gynybos dokumentų rinkinį, kurį 2016 m. gruodžio mėn. patvirtino Europos Vadovų Taryba. Šį rinkinį sudaro ES visuotinės strategijos įgyvendinimas saugumo ir gynybos srityse, Europos gynybos veiksmų planas ir mūsų bendradarbiavimas su Šiaurės Atlanto sutarties (NATO) šalimis. Šios trys sudedamosios dalys šiuo metu tampa labai konkrečiais veiksmais: reformuojame mūsų bendros saugumo ir gynybos politikos struktūras, plėtojame civilinius ir karinius pajėgumus, stipriname Europos bendradarbiavimo gynybos srityje ir partnerystės ryšius su šalimis partnerėmis ir organizacijomis partnerėmis, pavyzdžiui, Jungtinėmis Tautomis ir NATO. Vis dėlto dar daug reikia nuveikti, jei norime, kad Sąjunga būtų labiau atsakinga už Europos saugumą.

Atsižvelgiant į pasiektą pažangą atėjo laikas apsvarstyti konkrečius būsimos saugumo ir gynybos sąjungos tikslus. Šis diskusijoms skirtas dokumentas yra Europos Komisijos indėlis į šias diskusijas, kurios vyks 27 valstybėse narėse.

Diskusijos labai svarbios Europai ir jos piliečiams. Mes atsakingi už tai, kad šiai ir būsimoms kartoms būtų ištesėtas taikos pažadas.

2017 m. birželio 7 d.

„Šiais permainų laikais, žinodami, kas kelia susirūpinimą mūsų piliečiams, įsipareigojame vadovautis Romos darbotvarke ir pažadame savo darbu siekti, kad būtų užtikrinta:

[...] Sąjunga, kuri yra pasirengusi priimti daugiau atsakomybės ir padėti sukurti konkurencingesnę ir labiau integruotą gynybos pramonę; Sąjunga, kuri yra įsipareigojusi stiprinti savo bendrą saugumą ir gynybą, be kita ko, bendradarbiaudama su Šiaurės Atlanto sutarties organizacija ir papildydama jos veiklą, atsižvelgdama į nacionalines aplinkybes ir teisinius įsipareigojimus [...].“

2017 m. kovo 25 d. Romos deklaracija

„Taip pat manau, kad turime stiprinti Europos vaidmenį saugumo ir gynybos reikaluose. Taip, Europos galia iš esmės yra minkštoji. Bet netgi stipriausi minkštosios galios atstovai ilgainiui negali išsiversti bent be kai kurių integruotų gynybos pajėgumų.“

*Jeanas-Claude'as Junckeris
Europos Komisijos Pirmininkas*

2014 m. liepos 15 d. naujosios Komisijos politinės gairės

Turiny

1. Įvadas.....	6
2. Pagrindinės tendencijos.....	7
3. Europa 2025 m. Saugumo ir gynybos sąjungos kūrimas	11
4. Tolesni veiksmai	18
5. Priedėlis.....	19

1. Įvadas

Sukurta 80 milijonų gyvybių nusinešusių dviejų pasaulinių karų griuvėsiuose, mūsų Sąjunga buvo įkvėpta ilgalaikės Europos taikos vizijos. Praėjus daugiau negu šešiams dešimtmečiams, didžiojoje Europos dalyje jau trys piliečių kartos septynis dešimtmečius gyvena taikoje: tai ilgiausias laikotarpis per visą neramią Europos istoriją (žr. 1 pav.).

Pasaulis, kuriame gyvename, iš esmės pasikeitė, tačiau mūsų įsipareigojimas užtikrinti taiką lieka tvirtas. Šiandien kasdieniame gyvenime mums atsiveria neregėtos galimybės, bet taip pat kyla naujų grėsmių ir problemų. Taikos ir saugumo mūsų šalyje nebegalima laikyti natūraliu reiškiniu pasaulyje, kuriame iš naujo ginkluojasi pasaulinės ir regioninės galios, teroristai rengia išpuolius pagrindiniuose Europos ir pasaulio miestuose, dažnėja ir stiprėja kibernetiniai išpuoliai.

Atsižvelgdamos į šias aplinkybes, Europos Sąjunga ir valstybės narės laiko savo pareiga ir atsakomybe apsaugoti savo piliečius ir ginti Europos interesus bei vertybes. Saugumas tapo vienu didžiausių Europos gyventojų rūpesčių. Jie tikisi Sąjungos apsaugos. Jie reikalauja, kad galėtų Europoje jaustis saugūs ir apsaugoti, jie to nusipelno ir tai reikia užtikrinti.

Ginti mūsų visuomenę ir mūsų laisves – bendra atsakomybė. Jei norime tesėti mūsų taikos pažadą būsimoms kartoms, kaip jis buvo ištesėtas mums, saugumui ir gynybai turime skirti daug svarbesnį vaidmenį Europos projekte. Mūsų Sąjunga pajėgi geriausiai užtikrinti kur kas palankesnę Europos saugumo ir gynybos padėtį.

Daugelis mums šiandien kylančių grėsmių nepaiso valstybių sienų. Valstybės narės išlieka priešakinėse pozicijose ir yra atsakingos prireikus panaudoti saugumo ir ginkluotąsias pajėgas, tačiau užkirsti kelią naujosios grėsmėms ir jas įveikti geriausia bendromis jėgomis.

Šį bendradarbiavimą ES gali skatinti, lengvinti ir stiprinti, su jos pagalba bendri veiksmai bus

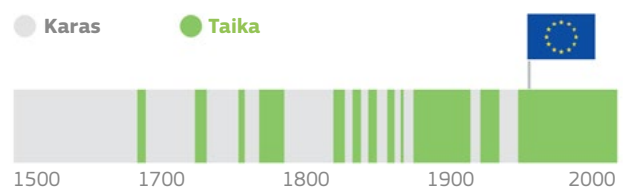
efektyvesni. Sąjunga gali užtikrinti ES šalims sistemą ir iniciatyvas, kad jos galėtų plėtoti ir išlaikyti daugiau ir geresnių gynybos pajėgumų. To galima pasiekti sistemingiau bendradarbiaujant ir bendrai plėtojant Europos saugumui palaikyti būtinas technologijas bei pajėgumus.

Vienas iš pagrindinių ES požiūrio privalumų yra minkštosios ir kietosios galių derinys. Siekdama išvengti konfliktų, ji naudoja ne tik diplomatiją, sankcijas, bendradarbiavimą vystymosi labui ir prekybą, bet ir saugumo ir gynybos priemones. Savo teritorijoje ir už jos ribų ji skatina taiką, integracinį augimą, žmogaus teises, teisingą valstybę ir aplinkos apsaugą. Nestabiliame pasaulyje vien minkštosios galios gali nepakakti, todėl tvarų saugumą užtikrinti padeda šis integruotas požiūris.

Be to, mūsų Sąjunga suteikia unikalią platformą koordinuoti saugumo ir gynybos politikai su mūsų pagrindiniais partneriais, tokiais kaip Šiaurės Atlanto sutarties organizacija ir Jungtinės Tautos. Šiuo metu ES ir NATO bendravimas tampa kaip niekada glaudus.

2016 m. pranešime apie Sąjungos padėtį Komisijos Pirmininkas J.-C. Junckeris ragino kurti „saugią Europą, kuri gina savo šalyje ir už jos ribų“. Šiame diskusijoms skirtame dokumente aptariami mūsų saugumo ir gynybos ateičiai svarbūs klausimai. Jame neapsiribojama šiuo metu vykstančiomis diskusijomis ir sprendimais. Priešingai, jame aptariamos pagrindinės struktūrinės tendencijos, pateikiami galimi Europos saugumo ir gynybos ateities scenarijai iki 2025 m. ir nustatomi galimi tolesni veiksmai.

1 paveikslas. Karas ir taika Europos istorijoje

Šaltinis: Europos politinės strategijos centras.

2. Pagrindinės tendencijos

Sprendžiant iš įvairių strateginių, politinių, ekonominių ir technologinių tendencijų, dabar pats laikas Europai paspartinti permainas saugumo ir gynybos srityje.

STRATEGINIAI VEIKSNIAI

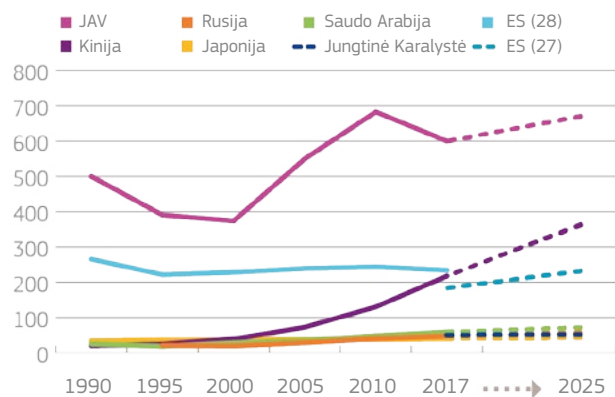
Po kelių taikos dešimtmečių Europoje mūsų šalyse ir už jų ribų ima rasti naujų reiškinių. Į rytus nuo mūsų esančios šalys patiria karinių, ekonominių, politinių ir su energijos tiekimo saugumu susijusių grėsmių bei sunkumų. Viduržemio jūros regione ir Užsacharės Afrikos dalyse išplitus nevaldomoms teritorijoms ir kilus konfliktams atsirado erdvė veikti teroristams ir nusikaltėliams. Stiprėja konfliktai tarp regionų, pasaulyje nepaprastai pagausėjo civilių aukų ir pabėgėlių. Priverstinėje migracijoje atsidadė daugiau negu 60 milijonų žmonių. Tobulėjant junglumui, nyksta ribos tarp vidaus ir išorės saugumo. Konfliktus bei nestabilumą visame pasaulyje taip pat gali stiprinti klimato kaita ir išteklių trūkumas, ypač didėjant gyventojų skaičiui ir didėjant valstybių nestabilumui.

Tuo pačiu metu plėtojami transatlantiniai ryšiai. Už Europos saugumo užtikrinimą visų pirma atsakinga pati Europa. Išteklių turėtų pakakti: Europos šalys, bendrai imant, užima antrą vietą pasaulyje pagal karinių išlaidų apimtį. Europa, kartu su Jungtinėmis Valstijomis ir kitomis šalimis, yra atsakinga už pasaulio taiką ir saugumą. ES ir toliau pasirenka veikti kartu su mūsų partneriais, tačiau prireikus turėtume pajėgti veikti ir vieni.

2016 m. nacionalinės vyriausybės suaktyvino pastangas reaguoti į saugumo grėsmes ir savo piliečių rūpesčius. Atitinkamai padidinti gynybos biudžetai. Tačiau mūsų laukia dar ilgas kelias. Siekiant Europos strateginio savarankiškumo reikės ne tik padidinti mūsų gynybos išlaidas, bet ir veiksmingiau ir bendrai naudoti lėšas (žr. 2 paveikslą). Jungtinės Valstijos jau

dabar investuoja į gynybą daugiau negu dvigubai tiek, kiek visos valstybės narės kartu sudėjus, o 2018 m. ši biudžetą padidins beveik 10 proc. Kinija per pastarąjį dešimtmetį savo biudžetą padidino 150 proc., 2017 m. ketina jį didinti dar 7 proc., o Rusija pernai į gynybą investavo 5,4 proc. savo BVP¹.

2 paveikslas. Europos gynybos išlaidų lyginamoji perspektyva

Šaltinis: Stokholmo tarptautinis taikos tyrimų institutas (2016 m. duomenys, mlrd. EUR), Jane's informacinė grupė, Europos politinės strategijos centras.

POLITINIAI VEIKSNIAI

ES vadovai išsipareigojo stiprinti Europos saugumą ir gynybą. To iš jų ir tikisi piliečiai. Nuomonių apklausos aiškiai rodo, kad daugumai Europos piliečių labiausiai rūpi saugumo klausimai (žr. 3 paveikslą), nors nesaugumo priežastys įvairiose valstybėse narėse skiriasi.

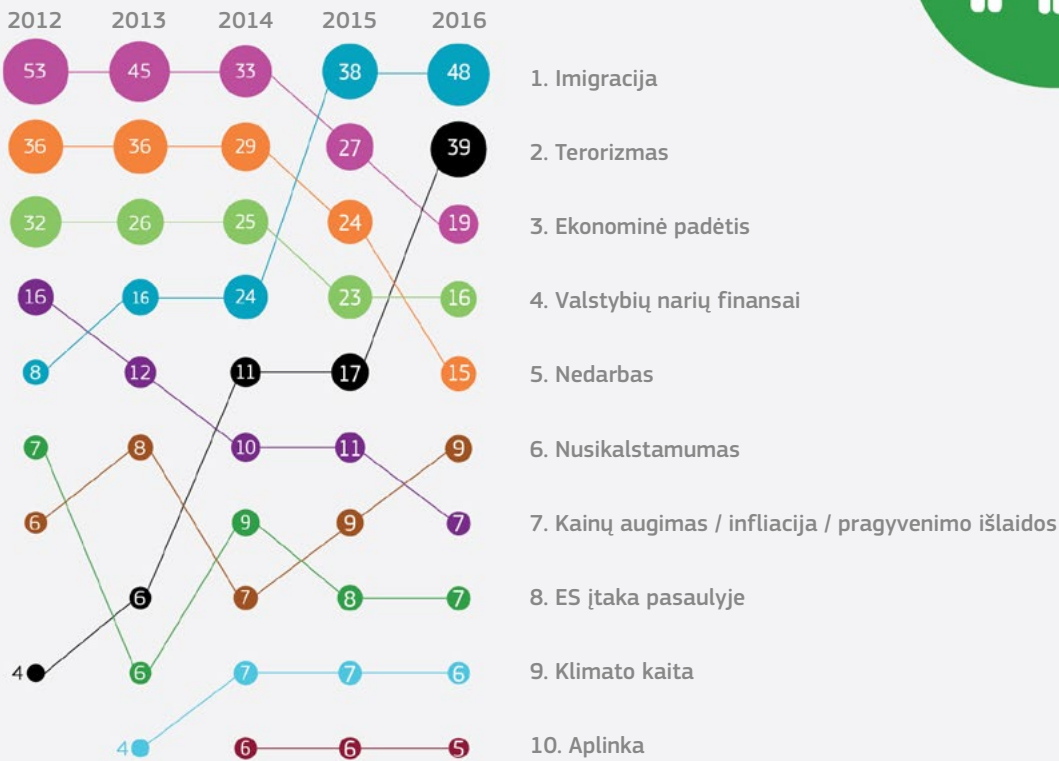
Europiečiai sutaria, kad jų saugumui užtikrinti yra būtini ES šalių bendri veiksmai. Visose valstybėse narėse didelė dalis gyventojų norėtų matyti „daugiau Europos“ saugumo ir gynybos srityse (3 paveikslas). Erdvėje, kurioje laisvai juda prekės, paslaugos, pinigai ir žmonės, saugumo negalima suskirstyti segmentais, ir jo visiškai užtikrinti negali tik valstybės narės. Europiečiai visiškai aiškiai sako: saugumo ir gynybos politika turi būti neatskiriama Sąjungos veiklos dalis.

¹ Stokholmo tarptautinis taikos tyrimų institutas, Jane's informacinė grupė.

3 paveikslas. Piliečių rūpesčiai ir reikalavimai

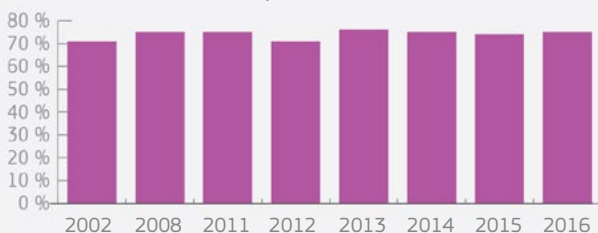

Kas mums kelia didžiausių rūpesčių?

Ko mes norime?

Sutariame dėl bendros valstybių narių saugumo ir gynybos padėties

Ką matome?

„Į ES poziciją pasaulyje atsižvelgiama“

Pastaba: pateikti skaičiai yra procentinė visų respondentų ES dalis. Respondentų buvo prašoma iš pateikto sąrašo pasirinkti dvi problemas.
Šaltinis: Eurobarometras.

EKONOMINIAI IR TECHNOLOGINIAI VEIKSNIAI

Šiandien gynybos rinkos yra labai susiskaidžiusios, dėl to neužtikrinama pakankama sąveika ir prarandama galimybių, vertų mažiausiai 30 mlrd. EUR. Palyginus su išlaidomis, už jas igyti gynybos pajėgumai nėra patenkinami (žr. 4 paveikslą), o valstybės narės nevienodai prisideda prie Europos gynybos.

Jungliame, konkuruojančiame ir sudėtingame pasaulyje valstybės narės pavieniui yra tiesiog per mažos, kad galėtų pačios pasiekti norimų rezultatų. Viso žemyno dydžio valstybės turi daug daugiau priemonių, negu mažos ir vidutinio dydžio valstybės. Siekiant gerinti veiksmingumą ir efektyvumą ypač svarbi masto ekonomija.

Jos svarba dar didesnė atsižvelgiant į nacionalinių biudžetų vis dar patiriamą didelį spaudimą. Daugumos valstybių narių politinei ekonomijai būdinga įtampa tarp fiskalinių suvaržymų ir konkuruojančių viešosios politikos prioritetų ir toliau lieka aktuali. Tuo pačiu metu toliau didės pasaulinių pramonės veikėjų

konkurencija ir kils poreikis dar veiksmingiau naudoti išteklius (žiedinė ekonomika). Kad Europa galėtų konkuruoti pasaulio mastu, jai reikės sutelkti bei integruoti visus geriausius pramonės ir technologijų pajėgumus.

4 paveikslas. Dubliuojamos Europos gynybos išlaidos

Gynybos išlaidos

Iš viso

BVP (%)

Iš viso gynybos išlaidų (%)

- Personalas
- Įranga (įrangos viešieji pirkimai ir MTTP)
- Kita
- Operacijos ir priežiūra

Investicijų vienam kariui

Įrangos viešieji pirkimai ir MTTP

Naudojamų sistemų dubliavimas

Ginklų tipų ir sistemų skaičius *

Pavyzdžiai

Pagrindinių tipų koviniai tankai

Eskadriniai minininkai, fregatos

Kariniai lėktuvai

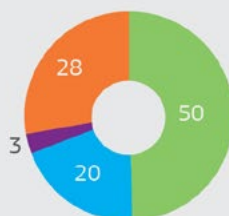

* Tam tikros ginklų sistemų kategorijos

ES 28

227 mlrd. EUR

1,34

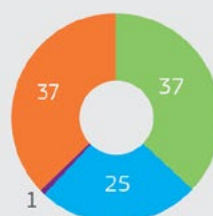
27 639 EUR

JUNGTINĖS VALSTIJOS

545 mlrd. EUR

3,3

108 322 EUR

30

1

4

6

Šaltinis: Stokholmo tarptautinis taikos tyrimų institutas (2016 m. duomenys), Tarptautinis strateginių tyrimų institutas (2017 m. karinis balansas), Europos politinės strategijos centras 2017 m. Miuncheno saugumo ataskaita.

Saugumo ir gynybos sritį iš esmės keičia technologiniai pokyčiai. Didieji duomenys, debesijos technologija, bepilotės transporto priemonės ir dirbtinis intelektas daro didžiulį poveikį gynybos sektoriui. Be to, jie didina civilinio sektoriaus svarbą gynybos srityje. Tačiau atsiradus šiai santykinai lengvai prieinamai technologijai, sukuriama sąlyga sparčiai plisti nekonvencinėms, tarpvalstybinėms ir asimetriškoms grėsmėms, tokioms kaip hibridiniai, teroristiniai, kibernetiniai, cheminiai, biologiniai ir radiologiniai

išpuoliai. Labai pagausėjus interneto vartotojų, kibernetiniai nusikaltimai ir teroristų naudojamas internetas tapo nauja XXI amžiaus karo zona.

Siekiant pažangos, nuo šiol veiksmingą Europos saugumą ir gynybą užtikrins efektyvus ES ir valstybių narių pagrindinių mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros investicijų koordinavimas. Tai padės neatsilikti nuo naujų tendencijų ir sukurti technologinius ir pramoninius pajėgumus, kurių reikia Europos strateginiam savarankiškumui užtikrinti.

3. Europa 2025 m. Saugumo ir gynybos sąjungos kūrimas

Saugumo grėsmės yra labai arti mūsų sienų ir mūsų piliečių. Politikos vadovai jau pradėjo reaguoti į tokias tendencijas. Pradėtos iniciatyvos įgyvendinti visuotinę strategiją gynybos ir saugumo srityse, plėtoti stipresnius ES ir NATO santykius, suteikti valstybėms narėms galimybių bendrai atlikti gynybos srities mokslinius tyrimus ir plėtoti gynybos pajėgumus.

Pamažu statomi Europos saugumo ir gynybos sąjungos pamatai. Tik neišklysdami iš šio kelio užtikrinsime, kad mūsų piliečiai jaustųsi saugūs. Kad tai pasiektume, turėsime padaryti pažangą tam tikrose srityse.

Pirma, kad globalizuotame pasaulyje valstybės narės jaustųsi stipresnės ir savarankiškesnės, joms reikia daugiau bendradarbiauti ES viduje, įskaitant ir gynybos srityje. Bus visapusiškai atsižvelgiama į kiekvienos šalies konstitucines teises ir pareigas. Iš tiesų sistemingas bendradarbiavimas gynybos srityje ir laipsniška integracija joms padės išsaugoti nacionalinį suverenitetą.

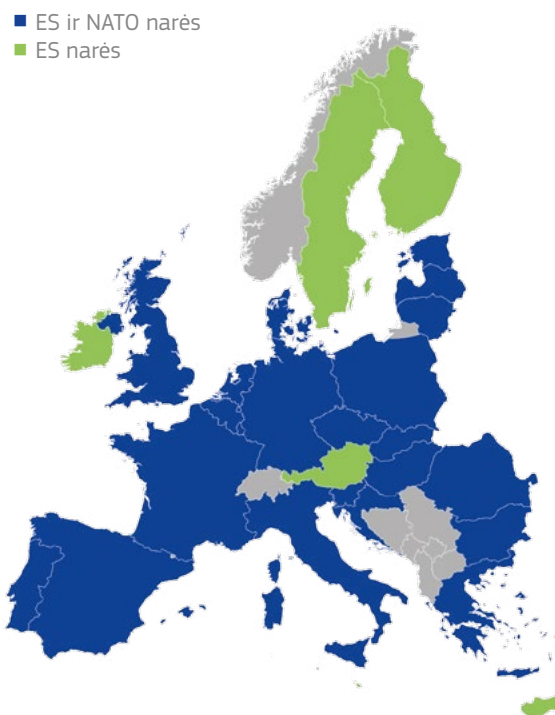
Antra, visais laikais grėsmių suvokimas ir strateginė kultūra įvairiose šalyse skyrėsi. Laikui bėgant pasikeitė ir grėsmių pobūdis. Dabar kyla hibridinės ir tarptautinio pobūdžio grėsmės, be to, patiriame didelį konfliktų aplinkiniuose regionuose poveikį. Saugumo ir gynybos sąjunga turėtų skatinti labiau derinti strateginę kultūrą, siekti vienodesnio grėsmių ir tinkamo reagavimo į jas supratimo. Tam prireiks Europos lygmens bendrų sprendimų ir veiksmų bei didesnio finansinio solidarumo.

Trečia, keičiasi transatlantinių ryšių pobūdis. Europiečiai labiau negu bet kada anksčiau turi priimti atsakomybę už savo saugumą. ES ir NATO toliau koordinuos veiksmus kietojo ir minkštojo saugumo srityse, kaip daro šiuo metu. Veikdama lygiagrečiai, ES sukurs sistemą, kurioje 27 valstybės narės, likusios išstojus Jungtinei Karalystei – 21 iš jų yra NATO narė (žr. 5 paveikslą) – bendromis jėgomis stiprins savo gynybą ir taisyti esamus trūkumus. Tokiu būdu ES 27 galės būti labiau atsakinga už savo saugumą ir padaryti didelę pažangą prisidedama prie taikos ir saugumo pasaulyje.

Ketvirta, mums reikia didinti gynybos išlaidų apimtį ir veiksmingumą. Valstybių narių veiksmų dubliavimasis

gali turėti įtakos jų gynybos įrangos sąveikumui. Be to, tai gali sumažinti ginkluotųjų pajėgų pasirengimą ir parengtį bei sukurti gynybos spragas. Siekiant išspręsti šią problemą, reikia geriau koordinuoti valstybių narių gynybos išlaidas. Pagrindiniai gynybai skirti finansiniai ištekliai ir toliau bus gaunami iš nacionalinių šaltinių. Tačiau ES biudžetas, kuriame būtų atsižvelgiama į naujus gynybos tikslus, ir didelės apimties Europos gynybos fondas turėtų sudaryti sąlygas Europos šalims geriau ir efektyviau naudoti lėšas. Europos Vadovų Taryba galėtų išnagrinėti klausimą, kaip kuriant bendrą gynybą įveikti šiuo metu galiojančius bendro ES karinės veiklos finansavimo suvaržymus.

5 paveikslas. ES narės ir NATO narės 2017 m.

Šaltinis: Europos politinės strategijos centras.

Pagaliam sistemingam bendradarbiavimui gynybos srityje ir integracijai reikia tikros bendrosios rinkos gynybos srityje. Tam reikėtų skatinti pramonės konkurencingumą, tarpvalstybinį mažesnių pramonės įmonių įtraukimą į tiekimo grandinę, specializaciją, masto ekonomiją tiekėjams, optimizuotus gamybos pajėgumus, mažesnes gamybos sąnaudas ir tiekimo saugumą. Bendroji rinka gynybos srityje taip pat sudarytų sąlygas svarbiausiems tyrimams ir padėtų kurtis pradedančiosioms įmonėms, plėtojančioms svarbiausias technologijas, kurių reikia Europai kylantiems saugumo klausimams spręsti. Tačiau bus pereinamojo laikotarpio išlaidų ir teisėtų rūpesčių,

kuriuos reikia spręsti tinkamomis priemonėmis ir užtikrinant, kad būtų saugomi nacionalinio saugumo interesai.

Priklausomai nuo valstybių narių politinės valios siekti pažangos šiais klausimais, žvelgiant į 2025 m. perspektyvą gali būti numatyti trys scenarijai.

Visi šie scenarijai – laipsniški žingsniai ta pačia kryptimi. Juose visuose atsižvelgiama į pirmiau išvardytas įvairias tendencijas ir strateginius veiksmus. Skirtingų scenarijų sudedamosios dalys nėra nei išsamios, nei tarpusavyje nesuderinamos. Veikiau jomis pabrėžiami įvairūs skirtingo masto kuriant saugumo ir gynybos sąjungą elementai susiję su solidarumu, operacine veikla, pajėgumais, pramone ir finansinių išteklių naudojimu. Scenarijai rodo, kokią dalį galimos ES pridėtinės vertės galima panaudoti priklausomai nuo valstybių narių noro. Kai kurie iš scenarijuose minimų elementų šiuo metu yra nagrinėjami arba įgyvendinami. Visi trys scenarijai yra skirti iliustracijai ir negali nulemti galutinės teisinės ir politinės Komisijos nuomonės.

A scenarijus. Bendradarbiavimas saugumo ir gynybos srityse

Pagal šį scenarijų ES 27 valstybės narės dažniau negu iki šiol bendradarbiautų saugumo ir gynybos klausimais.

Šis bendradarbiavimas išliktų iš esmės savanoriškas ir, iškilus naujai grėsmei ar krizei, priklausytų nuo *ad hoc* sprendimų. Vis sudėtingesniame ir nestabilesniame pasaulyje reiktų glaudesnio bendradarbiavimo, negu ankstesniais dešimtmečiais, bet valstybės narės nebūtų nei politiniu, nei teisiniu požiūriu įpareigtos laikytis bendros krypties saugumo ir gynybos klausimais. Solidarumą kiekviena valstybė narė aiškintų ir išreikštų savarankiškai kiekvienu konkrečiu atveju.

Europos Sąjunga ir toliau vykdytų civilines misijas ir palyginus nedidelės apimties karines misijas ir operatyvinius krizių valdymo veiksmus. Iš esmės ji vykdytų pajėgumų stiprinimo misijas, kad sutvirtintų ir reformuotų šalių partnerių saugumo ir gynybos aparatus, kartu didindama pačios ES atsparumą. Didesnės apimties ir sudėtingesnėms operacijoms vadovautų pajėgiausios valstybės narės. Kiekvienu

atveju Sąjungos strateginių manevrų erdvė priklausytų nuo valstybių narių susitarimo.

ES papildytų atskirų valstybių narių ir jų pagrindinių partnerių pastangas. Visų pirma būtų suaktyvintas bendradarbiavimas su NATO tokiose srityse, kaip hibridinės grėsmės, kibernetinis ir jūrų saugumas, į kurias veiksmingai reaguojant reikia derinti kietąją ir minkštąją galias. Tačiau tais atvejais, kai dalyvautų ir ES, ir NATO, pastaroji ir toliau galėtų naudotis turimais didesniais kariniais pajėgumais, o ES pasikliautų įvairesnėmis savo turimomis priemonėmis ir sietų savo minkštosios galios priemones, mechanizmus ir veiksmus su tikslinėmis karinėmis misijomis ir operacijomis.

Atsakas į nekonvencines grėsmes, kurių negalima priskirti nei vidaus, nei užsienio politikai (hibridinį ar kibernetinį terorizmą), išliktų daugiausia nacionalinio lygmens, bet dėl ES paramos padidėtų jo veiksmingumas. Europos Sąjunga padėtų geriau dalytis informacija, siekdama didinti valstybių narių informuotumą ir stiprinti jų atsparumą. Nacionalinės saugumo ir žvalgybos tarnybos sistemingiau keistųsi informacija, kad galėtų geriau bendromis jėgomis suprasti išorės grėsmes. Valstybės narės aktyviau keistųsi informacija apie kibernetines grėsmes ir išpuolius, kad galėtų plėtoti veiksmingesnes nacionalines strategijas, kurti pajėgumus ir atsakus. Be to, Sąjunga tiesiogiai prisidėtų stiprinant svarbiausių infrastruktūros aspektų, tiekimo grandinių ir visuomenės atsparumą tokiose srityse, kaip energetika ir kosmosas. Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgos padėtų stebėti ir saugoti ES išorės sienas.

Bendradarbiavimas gynybos srityje ir toliau liktų politiniu tikslu. Padaugėtų bendros veiklos, visų pirma plėtojant tam tikras svarbiausias technologijas ar logistinę karinių operacijų struktūrą. Bendradarbiavimas būtų daugiausia skatinamas iš apačios, veikiant pirmiau aptartiems ekonominiams ir technologiniams veiksniams. Bendradarbiavimą aktyvintų ir pastangos didinti valstybių narių gynybos planavimo skaidrumą, ES gynybos mokslinių tyrimų programos kūrimas ir Europos gynybos fondo, skirto bendromis jėgomis kurti naujus pajėgumus, įsteigimas. Šiomis iniciatyvomis būtų plėtojamas Europos strateginis savarankiškumas svarbiausių technologijų srityje; padidėtų gynybos išlaidų efektyvumas.

Tačiau Europos gynybos pramonė išliktų susiskaidžiusi. Didžioji gynybos pajėgumų dalis,

visų pirma sudėtingos platformos, būtų ir toliau plėtojama bei išsilyjama nacionaliniu pagrindu. Nedaug padidėjusios valstybių narių gynybos išlaidos dažniausiai būtų naudojamos nebendradarbiaujant. Dėl to vos kelios, o gal ir nė viena iš ES šalių negalėtų išlaikyti visapusiškų ginkluotųjų pajėgų. ES saugumo ir gynybos veiksmai ir toliau būtų priklausomi nuo nacionalinių indėlių, o tai lemtų nepakankamą bendradarbiavimą tokiose svarbiose srityse, kaip aukščiausios klasės pajėgumai. Tai ribotų ES gebėjimą vykdyti sudėtingiausias misijas.

B scenarijus. Bendromis jėgomis užtikrinamas saugumas ir gynyba

Pagal šį scenarijų ES 27 valstybės narės siektų bendresnio saugumo ir gynybos. Jos rodytų didesnę finansinę ir operatyvinių solidarumą gynybos srityje, siektų giliau ir plačiau suprasti, kaip kiekviena iš jų suvokia grėsmes, ir derintų strateginę kultūrą.

Dėl to didėtų ES gebėjimas rodyti karinę galią ir visapusiškai dalyvauti išorės krizių valdyme bei stiprinti partnerių saugumo ir gynybos pajėgumus. Be to, pagerėtų jos gebėjimas ginti Europą srityse, kurių negalima priskirti nei išorės, nei vidaus sričiai, tokiose kaip kova su terorizmu, atsakas į hibridines ir kibernetines grėsmes, išorės sienų kontrolė ir jūrų bei energetinis saugumas.

ES dar glaudžiau bendradarbiautų su NATO. ES ir NATO sistemingai bendradarbiautų ir koordinuotų veiklą, pasitelkdamos visus savo turimus reikmenis ir priemones. Išorės veiksmų srityje ES ir NATO aktyviau koordinuotų savo krizių valdymo ir pajėgumų stiprinimo veiksmus, pavyzdžiui, koordinuotomis stebėjimo operacijomis, intervenciniais veiksmais prieš teroristų grupes arba jūrų saugumo ir sienų apsaugos misijomis. Vidaus ir išorės saugumo susidūrimo taškuose ES imtųsi ryžtingesnių veiksmų kovodama su grėsmėmis ir problemomis, nepriklausančiomis Vašingtono sutartyje numatytos bendros gynybos nuostatos aprėpčiai.

Krizių valdymo srityje ES labai suaktyvintų gebėjimą taikyti karinę jėgą išorėje, ir tai sudarytų jai sąlygas vykdyti didelio intensyvumo operatyvinius veiksmus kovojant su terorizmu ir hibridinėmis grėsmėmis. Būtų išplėstas ES pajėgumų stiprinimo misijų (civilinių ir karinių) mastas, ir dėl to kaimyniniai regionai

ir tolesnės šalys taptų atsparesnės. Tam padėtų veiksmingesnės ir tvirtesnės krizių valdymo struktūros. Taip pat reiktų, kad stipriausias ginkluotąsias pajėgas turinčios valstybės narės rodytų didesnę pasirengimą Sąjungos vardu vykdyti sudėtingas krizių valdymo misijas ir operacijas, kaip numatyta Europos Sąjungos sutarties 44 straipsnyje. Didesnę pasirengimą veikti atitiktų ir ryžtingesnė politinė valia. Paspirtų sprendimų priėmimas, jis atitiktų sparčiai kintančios politinės aplinkos poreikius. Pagaliau ES taptų stipresne ir greičiau reaguojančia saugumo užtikrintojai, turinčia strateginę savarankiškumą ir galinčia veikti savarankiškai arba su pagrindiniais partneriais.

Pagal šį scenarijų ES labiau tiesiogiai dalyvautų apsaugant valstybes nares ir piliečius, kilus rimtiems išpuoliams ar sutrikdžius šalies ir (arba) jos svarbiausių infrastruktūros objektų veiklą. ES padėtų valstybėms narėms bendradarbiauti sistemingai pranešant apie kibernetinius išpuolius. Ji padėtų didinti atsparumą, aktyvinti kibernetines pratybas ir įtraukiant į jas gynybos aspektą. Dėl glaudesnio bendradarbiavimo ir veiksmingesnių baudžiamųjų veiksmų didėtų galimybės surasti ir nubausti nusikaltėlius, ir tai taptų veiksminga atgrasymo nuo kibernetinių išpuolių priemone. Valstybės narės sistemingai keistųsi ir dalytųsi žvalgybos duomenimis (grėsmių analize ir įvertinimu), o Sąjunga ir toliau skirtų daug dėmesio kovai su teroristų finansavimu, organizuotu nusikalstamumu ir pinigų plovimu. Dar labiau sustiprintos, kiek įmanoma geriau naudojamos Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgos stebėtų ir saugotų ES išorės sienas ir palaikytų gynybos pajėgų sąveikumą. Be to, Sąjunga aktyviau imtųsi diversifikuoti energetikos šaltinius, kurtų ir skatintų taikyti energetikos saugumo standartus, koordinuotų pasirengimą grėsmėms sveikatai ir gerintų muitinių rizikos valdymą. Pagaliau Sąjunga toliau plėtotų kosmoso programas, teiktų papildomas paslaugas saugumo ir gynybos sritims, įskaitant sienų ir jūrų stebėjimo, paieškos bei gelbėjimo funkcijas ar saugių vyriausybės komunikacijų funkcijas. Galėtų būti išplėsta stebėjimo ir sekimo sistema, kuri padėtų spręsti klausimus, susijusius su kibernetinėmis grėsmėmis ar kitomis grėsmėmis palydovams bei antžeminės infrastruktūros objektams.

Gynybos srityje valstybių narių bendradarbiavimas būtų laikomas ne išimtimi, o taisykle. Būtų daug geriau derinami nacionaliniai gynybos planai, dėl to palengvėtų valstybių narių bendradarbiavimas išsilyjant ir išlaikant pajėgumus ir taip didėtų jų sąveikumas. Labai sumažėtų dubliavimosi valstybėse narėse.

Sudėtingos platformos būtų kuriamos, plėtojamos ir išsilygiamos bendromis jėgomis. Valstybės narės, skatinamos plataus užmojo Europos gynybos fondo, sistemingiau plėtotų daugianacionalinius įvairių sričių pajėgumus, įskaitant strateginį transportavimą, nuotoliniu būdu pilotuojamų orlaivių sistemą, jūrų stebėjimą ir palydovinių ryšių, taip pat ir puolimo pajėgumus. Šių tarptautinių pajėgumų naudojimą papildytų bendros ES lygmens planavimo ir valdymo struktūros bei logistika. Konkrečiais atvejais budėjimo režimu veikiančios tarptautinių pajėgų komponentai, kaip ir medicinos pagalba ir ES masto oro transporto valdymas, teiktų veiksmingą paramą ES misijoms ir operacijoms; bendru švietimu, mokymu ir plataus masto pratybomis būtų skatinama Europos karinė kultūra. Be to, pagal Europos programas būtų plėtojamos svarbiausios technologijos, visų pirma dirbtinio intelekto, biotechnologijų ir itin spartaus skaičiavimo srityse. Galėtų būti sukurta Europos observatorija, siekiant nukreipti į šias svarbiausias sritis tiesiogines užsienio investicijas ir analizuoti jų galimą poveikį. Sąveikiams sausumos, oro, kosmoso ir jūrų gynybos pajėgumais europiečiams bus suteikiama daugiau galimybių. Be to, dėl masto ekonomijos, kurią užtikrintų visoje ES gynybos įrangos rinkoje veikianti konsoliduota gynybos pramonė ir mažoms bei vidutinio dydžio įmonėms palankios finansavimo sąlygos visoje tiekimo grandinėje, būtų racionaliau naudojami ištekliai.

C scenarijus. Bendra gynyba ir saugumas

Pagal šį scenarijų valstybės narės stiprintų bendradarbiavimą ir integraciją, siekdamas bendros gynybos ir saugumo. Šią saugumo ir gynybos sąjungą lemtų pasauliniai strateginiai, ekonominiai ir technologiniai veiksniai, taip pat Europos piliečių reikalavimai kurti bendrą Europos saugumą ir gynybą.

Valstybių narių solidarumas ir tarpusavio pagalba saugumo ir gynybos srityse taptų norma, siekiant sukurti ES sutarties 42 straipsniu grindžiamą bendros gynybos sistemą, kuri apima laipsnišką bendros Sąjungos gynybos politikos kūrimą.

Visapusiškai laikantis valstybių narių įsipareigojimų, pagal kuriuos bendra gynyba įgyvendinama Šiaurės Atlanto sutarties organizacijoje, Europos apsauga taptų bendra ES ir NATO atsakomybe, joms abiem

stiprinant viena kitą. Europos bendra gynyba ir saugumas papildytų NATO veiksmus, didintų Europos atsparumą ir saugotų nuo įvairių formų agresijos prieš Sąjungą, ir padėtų sustiprinti užtikrinimą, kurio tikisi piliečiai.

ES galėtų vykdyti aukšto lygio operacijas, kad geriau apsaugotų Europą, įskaitant operacijas prieš teroristų grupes, karines jūrų operacijas priešiškoje aplinkoje arba kibernetinės gynybos veiksmus.

Saugumo grėsmės būtų nuolat stebimos ir bendrai vertinamos, glaudžiai bendradarbiaujant nacionalinėms saugumo ir žvalgybos tarnyboms. Nenumatytų atvejų planavimas būtų atliekamas Europos lygmeniu, sujungiant išorės ir vidaus saugumo klausimus. Sujungus visus nacionalinio saugumo interesus būtų iš tiesų ginami Europos saugumo interesai.

Didesnius gebėjimus veikti ES lygmeniu atitiktų didesnė valstybių narių gynybos pajėgų integracija, tuo būdu dar labiau sustiprinant valstybių narių solidarumą. Šios pajėgos būtų iš anksto parengtos ir jas bet kuriuo metu būtų galima greitai dislokuoti Sąjungos vardu. Siekiant didesnės strateginių kultūrų sanglaudos, jos reguliariai dalyvautų bendrose karinėse pratybose ir būtų reguliariai mokomos Europos saugumo ir gynybos mokyklose.

ES didintų vidinį savo ir savo valstybių narių atsparumą vykdydama sektorių politiką tokiose srityse kaip kibernetinis saugumas, svarbiausių infrastruktūros objektų apsauga arba kova su smurtiniu ekstremizmu. Kibernetinio saugumo srityje ES toliau koordinuotų reagavimo scenarijus ir veiksmus kibernetinių išpuolių arba išorės kišimosi į valstybių narių demokratinius procesus atvejais, įskaitant sistemingą dalijimąsi informacija, technologinį bendradarbiavimą ir bendras koncepcijas. Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgos naudosis nuolatinėmis jūrų pajėgomis ir Europos žvalgybos reikmenimis, pvz., bepiločiais orlaiviais ir palydovais. Būtų įkurtos Europos civilinės saugos pajėgos, kurios galėtų sparčiai reaguoti į gamtines ar žmogaus sukeltas nelaimes. Valstybių narių nustatyta tvarka leistų greitai perkelti karinę įrangą Europoje.

Visiškai suderinus valstybių narių gynybos planavimą, nacionaliniai pajėgumų stiprinimo prioritetai atitiktų sutartus Europos prioritetus. Šie pajėgumai būtų plėtojami glaudžiai bendradarbiaujant, net pasitelkus integraciją ar specializaciją.

Kad būtų užtikrintas kuo spartesnis reagavimas, tokių sričių, kaip kosmoso, oro ir jūrų stebėjimas, ryšiai, strateginis transportavimas oru ir kibernetinė erdvė, pajėgumus valstybės narės įsigytų bendrai, naudodamos Europos gynybos fondą. Europa galėtų dislokuoti nustatymo ir puolimo kibernetinius pajėgumus. Būtų intensyviai plėtojamos bendros tarptautinio bendradarbiavimo plėtojimo ir viešųjų pirkimų programos tokiose srityse, kaip transportinių orlaivių, sraigtašparnių, išžvalgymo reikmenų ar cheminio, biologinio, radiologinio ir branduolinio ginklo gynybos pajėgumų. Visa tai gali padėti sukurti tikrą Europos gynybos rinką, Europos sistemą, skirtą stebėti ir apsaugoti svarbiausias strategines veiklas

nuo priešiško išorės įsikišimo. Speciali Europos gynybos mokslinių tyrimų agentūra padėtų plėtoti ateičiai skirtas gynybos naujoves ir paversti jas ateities gynybos pajėgumais. Būtų sutelktos naujausios mokslinės žinios, dėl to svarbiausiose tyrimų srityse ir pradedančiosiose įmonėse būtų plėtojamos svarbiausios Europos saugumo problemų sprendimo technologijos. Efektyvūs gynybos išlaidas ir geresnius rezultatus užtikrintų tinkamai derinama konkurencija ir konsolidacija, specializacija, masto ekonomija, dalijimasis brangia karine įranga ir technologinėmis naujovėmis, siekiant kuo geriau panaudoti turimas lėšas.

	Principai	Veiksmai	Pajėgumai	Efektyvumas
A scenarijus. Bendradarbiavimas saugumo ir gynybos srityse	ES papildo valstybių narių pastangas, solidarumo klausimai sprendžiami <i>ad hoc</i> ir kiekviena valstybė narė juos aiškina savarankiškai.	Pajėgumų stiprinimo misijos, nedidelių krizių valdymo operacijos, platesnio masto keitimasis žvalgybine informacija, ES parama valstybių narių atsparumui. ES ir NATO bendradarbiavimas lieka toks, koks yra dabar.	Tam tikros atrinktos technologijos plėtojamos ES lygmeniu, bet yra sunkumų palaikant visapusiškus pajėgumus; ribotai naudojamas Europos gynybos fondas.	Pirmieji masto ekonomijos rezultatai.
B scenarijus. Bendromis jėgomis užtikrinamas saugumas ir gynyba	ES papildo valstybių narių pastangas, įtvirtinamas valstybių narių operacinis ir finansinis solidarumas.	Krizių valdymas, pajėgumų stiprinimas ir susieta išorės ir vidaus apsauga. Valstybės narės padeda viena kitai ir seka viena kitos kibernetinę bei žvalgybinę informaciją, išorės sienas saugo Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgos. ES ir NATO visapusiškai bendradarbiauja kietojo ir minkštojo saugumo srityse.	Naudojantis Europos gynybos fondo parama, bendrai finansuojami svarbiausi pajėgumai ir bendrai išigyjami daugianacionaliniai pajėgumai. Bendrai planuojamos ir plėtojamos vertės grandinės.	Didelė masto ekonomija Europos masto gynybos rinkoje, palankios finansavimo sąlygos gynybos tiekimo grandinėje.
C scenarijus. Bendra gynyba ir saugumas	Solidarumas ir tarpusavio pagalba, bendra gynyba, kaip numatyta Sutartyje.	Sudėtingos ES vadovaujamos vykdomosios operacijos; bendrai stebimos ir vertinamos grėsmės, planuojami nenumatyti atvejai. ES lygmens kibernetinis saugumas. Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgos naudojasi nuolatinėmis jūrų pajėgomis ir Europos žvalgybos reikmenimis, pvz., bepiločiais orlaiviais ir palydovais. Europos civilinės saugos pajėgos. Europos bendra gynyba ir saugumas papildytų NATO veiksmus, didintų Europos atsparumą ir saugotų nuo įvairių formų agresijos prieš Sąjungą.	Bendrai finansuojami ir išigyjami pajėgumai, naudojant ES biudžetą. Technologinis savarankiškumas.	Efektyvios gynybos išlaidos aktyviau naudojantis masto ekonomija, specializacija, dalijimasis brangia karine įranga ir technologinėmis naujovėmis siekiant mažinti gynybos išlaidas ir geriau apsirūpinti atsižvelgiant į tarptautinę konkurenciją.

6 paveikslas. Europos saugumo ir gynybos sąjungos elementai

Šaltinis: Europos politinės strategijos centras.

4. Tolesni veiksmai

Stiprinti Europos saugumą yra būtina. Svarbiausias vaidmuo tenka valstybėms narėms. Padedamos Europos institucijų, jos apibrėš ir įgyvendins Europos užmojus. Šiuo metu įgyvendinamos iniciatyvos aiškiai rodo, kad valstybės narės ir ES institucijos jau pradėjo šią veiklą. Tačiau kokių greičiu valstybės narės norėtų kurti tikrą Europos saugumo ir gynybos sąjungą? Kiek jos yra pasirengusios numatyti strateginį turinį, ne tik reaguoti į padėtį? Ar jos tikrai mano, kad Europos saugumas yra Europos atsakomybė?

Senos abejonės yra gerai žinomos, jas reikia įveikti. Šiuo metu Europos Sąjungos kaip taikos būsimosioms kartoms projekto ateitis priklauso nuo saugumo ir gynybos sąjungos: galvodamos apie 2025 m. valstybės narės pasirinks savo kelią ir greitį, kad galėtų apsaugoti savo piliečius.

5. Priedēlis

PRIEDĖLIS

Europos Sąjungos sutartis

NUOSTATOS DĖL BENDROS SAUGUMO IR GYNYBOS POLITIKOS

42 straipsnis

1. Bendra saugumo ir gynybos politika yra sudėtinė bendros užsienio ir saugumo politikos dalis. Ji užtikrina Sąjungos operaciniam veiksmui reikalingus civilinius ir karinius pajėgumus. Sąjunga gali jais naudotis vykdydama misijas už Sąjungos ribų, skirtas taikos palaikymui, konfliktų prevencijai ir tarptautinio saugumo stiprinimui laikantis Jungtinių Tautų Chartijos principų. Šiems uždaviniams vykdyti naudojami valstybių narių suteikti pajėgumai.

2. Bendra saugumo ir gynybos politika apima laipsnišką bendros Sąjungos gynybos politikos kūrimą. Tai sudarys sąlygas pereiti prie bendros gynybos, jei tokį sprendimą vieningai priims Europos Vadovų Taryba. Tokiu atveju ji rekomenduoja valstybėms narėms tokį sprendimą priimti pagal jų atitinkamus konstitucinius reikalavimus.

Sąjungos politika pagal šį skirsnį nesumenkina tam tikrų valstybių narių saugumo ir gynybos politikos specifinio pobūdžio, gerbia tam tikrų valstybių narių, manančių, kad jų bendra gynyba yra įgyvendinama Šiaurės Atlanto sutarties organizacijoje (NATO), išpareigojimus pagal Šiaurės Atlanto sutartį ir yra suderinama su toje struktūroje nustatyta bendra saugumo ir gynybos politika.

3. Valstybės narės, siekdamos įgyvendinti bendrą saugumo ir gynybos politiką, kad prisidėtų prie Tarybos apibrėžtų tikslų įgyvendinimo, suteikia Sąjungai savo civilinius ir karinius pajėgumus. Tos valstybės narės, kurios tarpusavyje suformuoja daugiašales pajėgas, taip pat gali sudaryti galimybę pasinaudoti tomis pajėgomis vykdant bendrą saugumo ir gynybos politiką.

Valstybės narės išpareigoja laipsniškai tobulinti savo karinius pajėgumus. Gynybos pajėgumų plėtojimo, mokslinių tyrimų, išsigijimų ir ginkluotės srityje agentūra (toliau – Europos gynybos agentūra) nustato operacinius poreikius, skatina priemones šių poreikių įgyvendinimui, padeda nustatyti ir prirėikus įgyvendinti visas reikalingas priemones pramoninei ir technologinei gynybos sektoriaus bazei stiprinti, dalyvauja nustatant Europos pajėgumų ir ginkluotės politiką bei padeda Tarybai įvertinti karinių pajėgumų tobulinimą.

4. Sprendimai dėl bendros saugumo ir gynybos politikos, įskaitant tuos, kurie skirti inicijuoti šiame straipsnyje numatyta misiją, vieningai priimami Tarybos remiantis Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai pasiūlymu arba valstybės narės iniciatyva. Vyriausiasis įgaliotinis, prirėikus kartu su Komisija, gali pasiūlyti naudotis tiek nacionalinėmis priemonėmis, tiek Sąjungos instrumentais.

5. Siekiant išsaugoti Sąjungos vertybes ir pasitarnauti jos interesams, Taryba gali pavesti grupei valstybių narių vykdyti misiją Sąjungos sistemoje. Tokios misijos vykdymą reglamentuoja 44 straipsnis.

6. Tos valstybės narės, kurių kariniai pajėgumai atitinka aukštesnius kriterijus ir kurios tarpusavyje yra susaistytos didesniais išpareigojimais šioje srityje, dėl sudėtingiausių misijų nustato nuolatinį struktūrizuotą bendradarbiavimą Sąjungos sistemoje. Ši bendradarbiavimą reglamentuoja 46 straipsnis. Jis neturi poveikio 43 straipsnio nuostatomis.

7. Jei valstybė narė patiria karinę agresiją savo teritorijoje, kitos valstybės narės, vadovaudamosi Jungtinių Tautų chartijos 51 straipsniu, jos atžvilgiu yra įpareigtos jai teikti visokeriopą įmanomą pagalbą ir paramą. Tai nepažeidžia kai kurių valstybių narių saugumo ir gynybos politikos specifikos.

Išpareigojimai ir bendradarbiavimas šioje srityje atitinka narystės Šiaurės Atlanto sutarties organizacijoje išpareigojimus, o Šiaurės Atlanto sutarties organizacija išlieka valstybių, kurios yra jos narės, kolektyvinės gynybos pagrindu ir jos įgyvendinimo forumu.

43 straipsnis

1. 42 straipsnio 1 dalyje nurodytas misijas, kurias vykdydama Sąjunga gali naudoti civilines ir karines priemones, sudaro bendri nusiginklavimo veiksmai, humanitarinės ir gelbėjimo, karinio konsultavimo ir pagalbos, konfliktų prevencijos ir taikos palaikymo, kovinių pajėgų vykdomos krizių valdymo misijos, įskaitant taikdarystę ir pokonfliktinio stabilizavimo operacijas. Visos šios misijos gali prisidėti kovojant su terorizmu, taip pat remiant trečiąsias šalis, savo teritorijose kovojančias su terorizmu.

2. Taryba priima sprendimus dėl misijų, numatytų 1 dalyje, apibrėžiančių jų tikslus, apimtį ir bendruosius įgyvendinimo būdus. Sąjungos vyriausiasis įgaliojimo užsienio reikalams ir saugumo politikai, prižiūrimas Tarybos bei palaikydamas glaudų ir nuolatinį ryšį su Politiniu ir saugumo komitetu, užtikrina tokių misijų civilinių ir karinių aspektų koordinavimą.

44 straipsnis

1. Sprendimais, priimtais remiantis 43 straipsniu, Taryba gali pavesti įgyvendinti misiją valstybių narių, kurios nori ją vykdyti ir turi tam reikalingus pajėgumus, grupei. Tokios valstybės narės kartu su Sąjungos vyriausiuoju įgaliojimo užsienio reikalams ir saugumo politikai dėl misijos valdymo susitaria tarpusavyje.

2. Misijos vykdyme dalyvaujančios valstybės narės savo iniciatyva arba kitos valstybės narės prašymu reguliariai informuoja Tarybą apie esamą padėtį. Dalyvaujančios valstybės narės nedelsdamos kreipiasi į Tarybą, jei misijos vykdymas sukelia sunkias pasekmes arba dėl to reikia iš dalies keisti 1 dalyje nurodytuose sprendimuose apibrėžtus misijos tikslą, apimtį ar būdus. Tokiais atvejais reikalingus sprendimus priima Taryba.

45 straipsnis

1. 42 straipsnio 3 dalyje nurodyta Europos gynybos agentūra, kurią prižiūri Taryba, vykdo šias užduotis:

a) padeda nustatyti valstybių narių karinių pajėgumų tikslus ir įvertinti, kaip valstybės narės laikosi dėl pajėgumų duotų įsipareigojimų;

b) skatina operacijų vykdymo poreikių suderinimą bei veiksmingų, suderinamų įsigijimo metodų priėmimą;

c) siūlo daugiašalius projektus, siekiant įgyvendinti karinių pajėgumų tikslus, ir užtikrina valstybių narių įgyvendinamų programų koordinavimą ir konkrečių bendradarbiavimo programų valdymą;

d) remia mokslinius tyrimus gynybos technologijų srityje bei koordinuoja ir planuoja bendrus mokslinius tyrimus ir paiešką techninių sprendimų, tenkinančių būsimus operacinius poreikius;

e) padeda nustatyti ir prireikus įgyvendina visas gynybos sektoriaus pramonės ir technologijų pagrindo stiprinimui bei karinių išlaidų veiksmingumo didinimui naudingas priemones.

2. Europos gynybos agentūra yra atvira visoms valstybėms narėms, pageidaujančioms dalyvauti jos veikloje. Taryba, sprendama kvalifikuota balsų dauguma, priima sprendimą, apibrėžiantį Agentūros statutą, būstinės vietą ir veiklos nuostatus. Tame sprendime atsižvelgiama į veiksmingo dalyvavimo Agentūros veikloje lygį. Agentūroje sudaromos atskiros grupės, jungiančios bendruose projektuose dalyvaujančias valstybes nares. Kiek tai būtina, Agentūra savo užduotis vykdo palaikydama ryšį su Komisija.

46 straipsnis

1. 42 straipsnio 6 dalyje nurodytame nuolatiniam struktūrizuotame bendradarbiavime pageidaujančios dalyvauti valstybės narės, atitinkančios kriterijus ir prisiėmusios išsipareigojimus dėl karinių pajėgumų, kurie nurodyti Protokole dėl nuolatinio struktūrizuoto bendradarbiavimo, apie savo ketinimą praneša Tarybai ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai.

2. Per tris mėnesius nuo 1 dalyje nurodyto pranešimo Taryba priima sprendimą, nustatantį nuolatinį struktūrizuotą bendradarbiavimą ir dalyvaujančių valstybių narių sąrašą. Taryba sprendžia kvalifikuota balsų dauguma pasikonsultavusi su vyriausiuoju įgaliotiniu.

3. Kiekviena valstybė narė, vėliau pageidaujanti dalyvauti nuolatiniam struktūrizuotame bendradarbiavime, apie savo ketinimą praneša Tarybai ir vyriausiajam įgaliotiniui.

Taryba priima sprendimą, patvirtinantį atitinkamos valstybės narės, kuri atitinka Protokolo dėl nuolatinio struktūrizuoto bendradarbiavimo 1 ir 2 straipsniuose nurodytus kriterijus ir prisiėmusios juose nurodytus išsipareigojimus, dalyvavimą. Taryba sprendžia kvalifikuota balsų dauguma pasikonsultavusi su vyriausiuoju įgaliotiniu. Balsavime dalyvauja tik dalyvaujančioms valstybėms narėms atstovaujantys Tarybos nariai.

Kvalifikuota balsų dauguma apibrėžiama pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 238 straipsnio 3 dalies a punktą.

4. Jei dalyvaujanti valstybė narė nebeatitinka kriterijų arba nebesugeba vykdyti išsipareigojimų, nurodytų Protokolo dėl nuolatinio struktūrizuoto bendradarbiavimo 1 ir 2 straipsniuose, Taryba gali priimti atitinkamos valstybės narės dalyvavimą sustabdantį sprendimą.

Taryba sprendžia kvalifikuota balsų dauguma. Balsavime dalyvauja tik Tarybos nariai, atstovaujantys dalyvaujančioms valstybėms narėms, išskyrus atitinkamą valstybę narę.

Kvalifikuota balsų dauguma apibrėžiama pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 238 straipsnio 3 dalies a punktą.

5. Kiekviena dalyvaujanti valstybė narė, kuri pageidauja pasitraukti iš nuolatinio struktūrizuoto bendradarbiavimo, apie savo sprendimą praneša Tarybai, kuri pažymi, kad atitinkama valstybė narė nuolatiniam struktūrizuotame bendradarbiavime nebedalyvauja.

6. Nuolatinio struktūrizuoto bendradarbiavimo sistemoje Tarybos priimti sprendimai ir rekomendacijos, išskyrus nurodytuosius 2–5 dalyse, priimami vieningai. Taikant šią dalį, balsų vieningumą sudaro tik dalyvaujančių valstybių narių atstovų balsai.

Leidinių biuras